

Stanovisko Republikovej únie zamestnávateľov

- Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
- Materiál na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR dňa 24.08.2020

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu zákona je riešiť ustanovenie sumy minimálnej mzdy na rok 2021 vzhľadom na osobitný nepredvídateľný vývoj v roku 2020 a zaviesť samostatnú sumu tzv. „štartovacej minimálnej mzdy“ pre zamestnancov, ktorí boli najmenej 12 mesiacov vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie. V čl. II, ktorým sa novelizuje Zákonník práce, sa v nadväznosti na zavedenie tzv. štartovacej minimálnej mzdy špecifikuje suma minimálnej mzdy, ktorá sa použije v prípade mzdových zvýhodnení, ktoré sú naviazané na minimálnu mzdu.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 31.10.2020, okrem vymedzených ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu zákona je riešiť ustanovenie sumy minimálnej mzdy na rok 2021 vzhľadom na osobitný nepredvídateľný vývoj v roku 2020 a zaviesť samostatnú sumu tzv. „štartovacej minimálnej mzdy“ pre zamestnancov, ktorí boli najmenej 12 mesiacov vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

RÚZ s návrhom zákona nesúhlasí a predkladá kompromisný návrh riešenia.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. RÚZ navrhuje ponechať v platnosti účinné znenie § 8 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde, ktorým výška minimálnej mzdy podľa zákona dosiahne úroveň 60 % priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca. Minimálna mzda pre rok 2021 tak bude predstavovať sumu 656 eur. V prípade usmernenia EÚ, ktoré by odporučilo určovanie minimálnej mzdy z mediánovej mzdy, však požadujeme záväzok zmeny znenia automatického výpočtu v budúcnosti.
2. Odpojiť mzdové zvýhodnenia (príplatky) od minimálnej mzdy a ich nominálnu výšku zmraziť na úrovni platnej pre rok 2020 a to na najbližšie 3 kalendárne roky (2021-2023).

Zároveň požadujeme zrušiť minimálne mzdové nároky v zmysle § 120 Z.z. Zákonník práce a zachovať minimálnu mzdu ako jedinú a najnižšiu úroveň mzdového ohodnotenia na Slovensku. Minimálne mzdové nároky ako stupne náročnosti práce požadujeme ponechať výlučne na kolektívnom vyjednávaní a posilniť tým postavenie podnikových kolektív zmlúv.

3. Ustanoviť nezdaniteľnú časť základu dane ako 80% z minimálnej mzdy, čím by jej výška pre rok 2021 predstavovala sumu 6.297,60 eur, resp. 524,80 eur mesačne.

V prípade, že nedôjde k akceptovaniu návrhov uvedených v bodoch 1 – 3 vyššie, RÚZ žiada, aby boli zapracované nasledovné pripomienky:

- A. ponechanie výšky minimálnej mzdy na úrovni roku 2020,
- B. zrušeniu platenia odvodov z príplatkov za prácu nadčas, prácu v noci a prácu v sobotu a nedeľu,
- C. odpojenie minimálnej mzdy ako referenčnej veličiny pre ďalšie zákony
- D. v paragrafe 120 Zákonníka práce zrušenie/zníženie 6 stupňov sadzieb minimálneho mzdového nároku

Odôvodnenie:

RÚZ dlhodobo a konzistentne poukazuje na negatívne dopady minimálnej mzdy a to najmä jej disproportčné dopady na zamestnanosť regiónov a na zamestnanosť dlhodobo nezamestnaných a marginalizovaných skupín, vytvára významnú bariéru pre vstupu na pracovný trh, znižuje konkurencieschopnosť niektorých podnikov. Upozorňujeme na fakt, že rast minimálnej mzdy v posledných rokoch významne predbiehal rast produktivity práce a rast priemernej mzdy. Kým medzi rokmi 2013 až 2020 vzrástla minimálna mzda o viac ako 70 percent a priemerná mzda o 38 percent, produktivita práce v tempe rastu výrazne zaostávala a zvýšila sa iba o 18 percent. V uplynulých rokoch však rast produktivity de facto stagnuje, čím sa roztvárajú nožnice medzi produktivitou práce a rastom nielen priemernej mzdy, ale predovšetkým aj extrémnym nárastom štátom vynucovanej minimálnej mzdy. Takýto stav odporujúci základným ekonomickým zákonitostiam nie je dlhodobo udržateľný a v konečnom dôsledku ohrozuje práve tých, ktorými chce štát prostredníctvom inštitútu minimálnej mzdy podporovať a „chrániť.“

Inštitút finančnej politiky už v roku 2018 konštatoval, že pre dlhodobý rast platov na Slovensku je nevyhnutné sústrediť viac pozornosti na rast produktivity práce. Výkonnosť väčšiny firiem totiž výrazne zaostáva za výkonnosťou niekoľkých najlepších firiem. Veľká časť pridanej hodnoty je tvorená len malým počtom vysoko produktívnych firiem pri pomerne nízkej zamestnanosti. Naopak, jadro slovenskej zamestnanosti je tvorené prevažne nízko produktívnymi firmami, ktoré nemajú veľký priestor na silnejší rast miezd. Firmy pôsobiace v zahraničí alokujú na mzdy väčšiu časť svojej pridanej hodnoty v porovnaní so slovenskými firmami, v ktorých majú majetkovú účasť. V uplynulom období pritom neboli realizované žiadne reformy a legislatívne zmeny, ktoré by viedli k odstráneniu tohto negatívneho stavu.

Na výšku minimálnej mzdy sú pritom nastavené príplatky za prácu nadčas, prácu v noci a cez víkend čo predstavuje ďalší dodatočný negatívny dopad jej navyšovania. Navrhované razantné zvýšenie sa pritom navrhuje v absolútne nezodpovedajúcom makroekonomickom prostredí, kde je aktuálne miera poklesu slovenskej ekonomiky odhadovaná na cca. 10%. V tomto prostredí aj podľa analýz štátnych inštitúcií (Inštitút finančnej politiky) prevládne negatívny efekt minimálnej mzdy na zamestnanosť. Celkový počet ohrozených pracovných miest v dôsledku tohto opatrenia dosahuje viac než 7 000.

Súčasne navrhujeme začať diskusiu o novelizácii zákona o minimálnej mzde, ktorý v § 8 stanovuje, v prípade ak nedôjde k dohode odborov a zamestnávateľov, výšku minimálnej mzdy na 60 % priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy. Takéto nastavenie ktoré vôbec nereaguje na cyklický charakter ekonomiky bude totiž vytvárať zásadné negatívne efekty aj v budúcnosti.

Zdroj:RÚZ

